

Obsah

Úvod	7
1 Základní pojmy a souvislosti	9
1.1 Sociální politika	9
1.2 Sociální události	9
1.3 Sociální systém	11
1.4 Základní principy sociální politiky	12
1.4.1 Princip sociální spravedlnosti	13
1.4.2 Princip sociální solidarity	14
1.4.3 Princip subsidiarity	17
1.4.4 Princip participace	18
1.5 Funkce sociální politiky	18
1.6 Subjekty a objekty sociální politiky	20
1.6.1 Subjekty (vykonavatelé) sociální politiky	20
1.6.2 Objekty („příjemci“) sociální politiky	22
1.7 Možná pojetí sociální politiky	23
Základní pojmy a souvislosti – procvičování	24
2 Vývoj a důležité mezníky sociální politiky	27
2.1 Sociální politika v pravěku	27
2.2 Sociální politika ve starověku	28
2.3 Sociální politika ve středověku	30
2.4 Sociální politika v novověku	31
2.5 Sociální politika v současnosti	33
Vývoj a důležité mezníky sociální politiky – procvičování	34
3 Role státu v sociální politice	35
3.1 Důvody pro angažovanost státu v sociální politice	35
3.2 Role státu v různých zemích (modelech sociální politiky)	36
3.2.1 Reziduální typ (model) sociální politiky	36
3.2.2 Výkonový typ (model) sociální politiky	37
3.2.3 Redistributivní typ (model) sociální politiky	37
3.2.4 Typy (modely) sociální politiky – srovnání	38
3.3 Krize sociálního státu	39
3.3.1 Stát blahobytu (welfare state) a jeho transformace	39
3.3.2 Důvody přehodnocování sociálních systémů	39
3.4 Hledání všeobecně přijatelné „sociální normy“	41
3.5 Právní rámec sociální ochrany státu	42
3.5.1 Právní rámec sociální ochrany v České republice	42
3.5.2 Mezinárodní dohody a úmluvy v oblasti sociální ochrany	43
Role státu v sociální politice – procvičování	46

4	Sociální systém České republiky	47
4.1	Pilíře sociálního systému ČR	47
4.1.1	Česká správa sociálního zabezpečení	48
4.1.2	Úřad práce České republiky (ÚP ČR)	49
4.1.3	Obce a kraje	50
4.2	Přehled základních dávek a benefitů sociálního systému ČR	51
	Sociální systém České republiky – procvičování	54
5	ČSSZ jako pilíř sociálního systému ČR	55
5.1	Sociální pojištění jako základ agendy ČSSZ	56
5.1.1	Sociální pojištění zaměstnanců	57
5.1.2	Specifické situace odvodu sociálního pojištění zaměstnanců	58
5.1.3	Sociální pojištění osob samostatně výdělečně činných	59
5.2	Dávky vyplácené ČSSZ	63
5.2.1	Důchody	63
5.2.2	Nemocenské dávky	73
5.3	Statistiky dávek vyplácených ČSSZ	90
5.3.1	Důchodový účet státu	90
5.3.2	Příjmy a výdaje státu na dávky nemocenského pojištění	91
	ČSSZ jako pilíř sociálního systému ČR – procvičování	93
6	Úřad práce jako pilíř sociálního systému ČR	95
6.1	Historie úřadů práce v ČR	97
6.2	Pasivní a aktivní politika zaměstnanosti – tradiční agenda ÚP	98
6.3	Zprostředkování zaměstnání úřadem práce	101
6.3.1	Kdo se může na úřadu práce zaevidovat	101
6.3.2	Kdo se nemůže zaevidovat jako uchazeč o zaměstnání (§ 25 ZoZ)	102
6.3.3	Možnost přivýdělku v době evidence uchazeče o zaměstnání	102
6.3.4	Dokdy je nutné se na úřadu práce nahlásit (§ 26)	103
6.3.5	Jak je to s nárokem na podporu v nezaměstnanosti (§ 39)	104
6.3.6	Náhradní doba zaměstnání (§ 41)	106
6.3.7	Doba pobírání podpory v nezaměstnanosti (§ 43)	107
6.3.8	Výše podpory v nezaměstnanosti (§ 50–57)	107
6.3.9	Opakovaný nárok na podporu v nezaměstnanosti (§ 48–49)	111
6.3.10	Vyřazení z evidence úřadu práce (§ 30)	111
6.3.11	Vysvětlení pojmu „vhodné zaměstnání“ (§ 20)	112
6.3.12	Vážné důvody odmítnutí pracovního místa bez hrozby sankce (§ 5)	113
6.4	Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná úřadem práce	113
6.4.1	Vymezení účelu aktivní politiky zaměstnanosti	114
6.4.2	Osoby s hendikepem na trhu práce jako hlavní objekt APZ	114
6.4.3	Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti	115
6.5	Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením	126
6.5.1	Vymezení termínu „osoba se zdravotním postižením“ (OZP)	127
6.5.2	Hlavní nástroje podpory zaměstnávání OZP	128
6.6	Dávky pro OZP vyplácené úřadem práce	134
6.6.1	Příspěvek na péči	135
6.6.2	Příspěvek na mobilitu	141

6.6.3	Príspevek na zvláštní pomůcku	143
6.6.4	Průkaz osoby se zdravotním postižením a benefity s ním spojené	146
6.7	Dávky státní sociální podpory vyplácené úřadem práce	151
6.7.1	Životní minimum jako východisko dávek státní sociální podpory	152
6.7.2	Přídavek na dítě	154
6.7.3	Príspevek na bydlení	156
6.7.4	Porodné	160
6.7.5	Rodičovský příspěvek	161
6.7.6	Pohřebné	165
6.7.7	Dávky státní sociální podpory – souhrnná rekapitulace	166
6.7.8	Dávky státní sociální podpory – statistiky	167
6.8	Dávky pěstounské péče vyplácené úřadem práce	168
6.8.1	Náhradní rodinná péče a související pojmy	168
6.8.2	Dávky pěstounské péče	171
6.8.3	Dávky pěstounské péče – příklad	174
6.9	Dávky hmotné nouze vyplácené úřadem práce	174
6.9.1	Chudoba jakožto stav hmotné nouze	175
6.9.2	Dávky hmotné nouze	178
	Úřad práce ČR jako pilíř sociálního systému ČR – procvičování	194

7 Obce a kraje jako pilíř sociálního systému ČR 199

7.1	Důležité změny v sociálních kompetencích státu a obcí	199
7.2	Samostatná a přenesená působnost obcí a krajů	200
7.2.1	Samostatná působnost obcí a krajů	201
7.2.2	Přenesená působnost obcí a krajů	201
7.2.3	Sociální kompetence samosprávy vykonávané v samostatné a přenesené působnosti	202
7.3	Sociálně-právní ochrana dětí, jedna z nejdůležitějších sociálních agend obcí	208
	Obce a kraje jako pilíř sociálního systému ČR – procvičování	214

8 Sociální služby 215

8.1	Nepříznivá sociální situace z pohledu sociálních služeb	215
8.2	Financování sociálních služeb	216
8.3	Formy poskytování sociálních služeb	217
8.4	Základní činnosti při poskytování sociálních služeb	219
8.5	Zařízení sociálních služeb	220
8.5.1	Centra denních služeb	221
8.5.2	Denní stacionáře	221
8.5.3	Týdenní stacionáře	222
8.5.4	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	222
8.5.5	Domovy pro seniory	223
8.5.6	Domovy se zvláštním režimem	224
8.5.7	Chráněné bydlení	224
8.5.8	Azylové domy	225
8.5.9	Domy na půl cesty	226
8.5.10	Zařízení pro krizovou pomoc	226
8.5.11	Nízkoprahová denní centra	227

8.5.12	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	227
8.5.13	Noclehárny	228
8.5.14	Terapeutické komunity	228
8.5.15	Sociální poradny	228
8.5.16	Sociálně terapeutické dílny	229
8.5.17	Centra sociálně rehabilitačních služeb	230
8.5.18	Pracoviště rané péče	230
8.5.19	Intervenční centra	231
8.5.20	Zařízení následné péče	232
8.6	Registr poskytovatelů sociálních služeb	232
8.7	Statistická fakta týkající se sociálních služeb v ČR	234
	Sociální služby – procvičování	238

9 Koordinace sociálních systémů členských zemí EU 239

9.1	Důvody a principy koordinace sociálních systémů zemí EU	239
9.1.1	Volný pohyb osob jako základní důvod koordinace sociálních systémů EU	240
9.1.2	Základní principy koordinace sociálních systémů EU	241
9.2	Konkrétní povinnosti migrujících osob	244
9.2.1	Zaměstnanci odcházející za prací do jiného členského státu	244
9.2.2	Zaměstnanci dočasně vyslaní zaměstnavatelem do jiného členského státu	245
9.2.3	Speciální situace	246
9.3	Mezinárodní srovnání nároků na sociální zabezpečení v rámci EU	247
9.3.1	Základní srovnání vybraných rodinných dávek ve vybraných zemích EU	247
9.3.2	Základní srovnání podpory v nezaměstnanosti ve vybraných zemích EU	250
9.4	Statistická srovnání v rámci EU – vybrané sociální ukazatele	253
9.4.1	Nezaměstnanost	253
9.4.2	Ohrožení chudobou	254
9.4.3	Index lidského rozvoje	255
	Sociální souvislosti pracovní migrace – procvičování	257

Závěr 259

Přehled použité literatury 261

Přehled obrázků a tabulek 267